

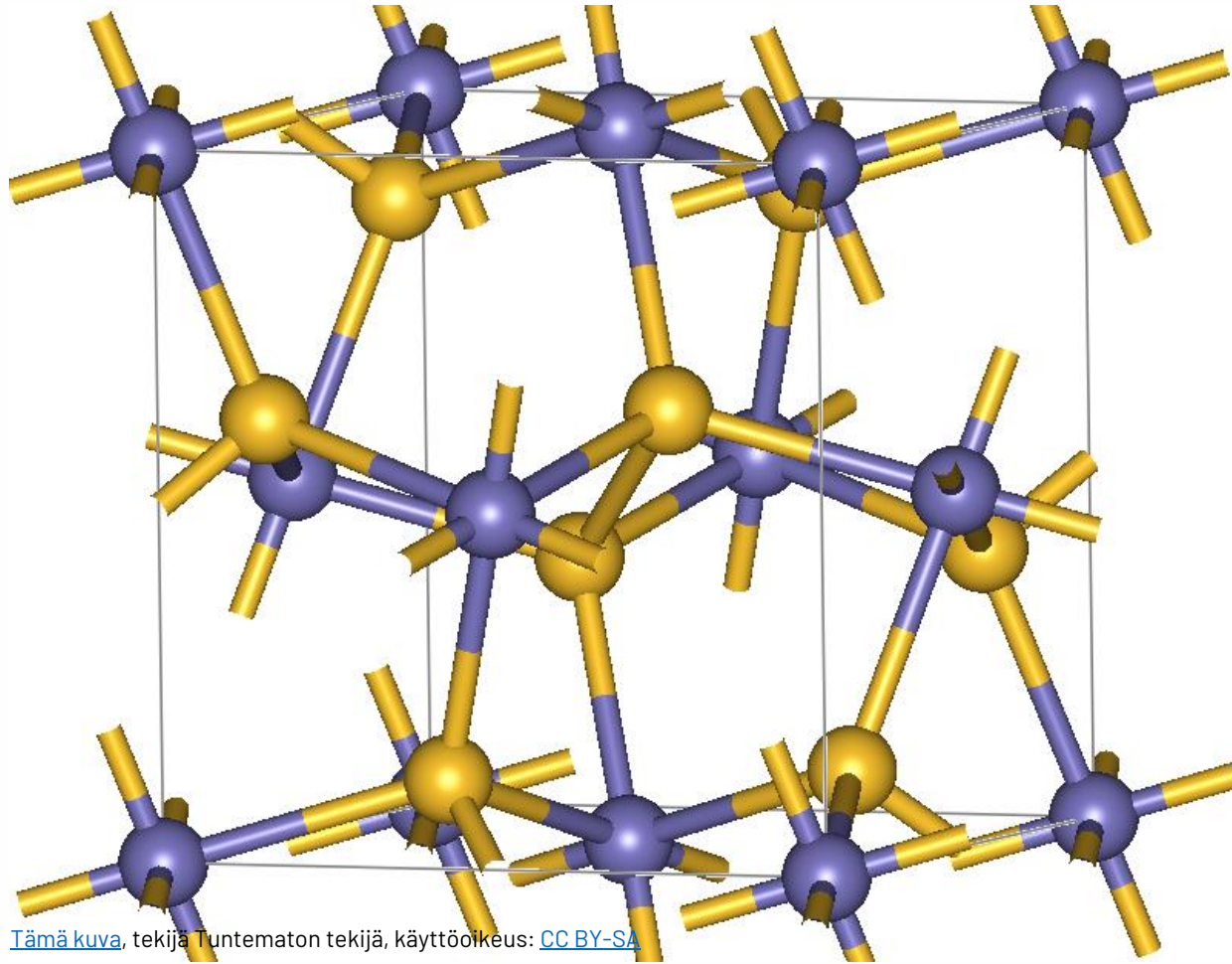
Millainen ihmis- ja yhteiskuntakuva ohjaa ammatillisen koulutuksen kehittämistä ja siirtymää korkea-asteelle?

Ida Mielityinen, toiminnanjohtaja, Arene

TEESI 1

**ONGELMA JA SEN RATKAISUT ON
MITOITETTAVA KESKENÄÄN –
NYT EI PITÄIS LAKAISTA
KINTTUPOLKUJA VAAN RAKENTAA
VALTATEITÄ**

Miten isot ohjaavat rakenteet ja arki pelaisivat samaan maaliin?

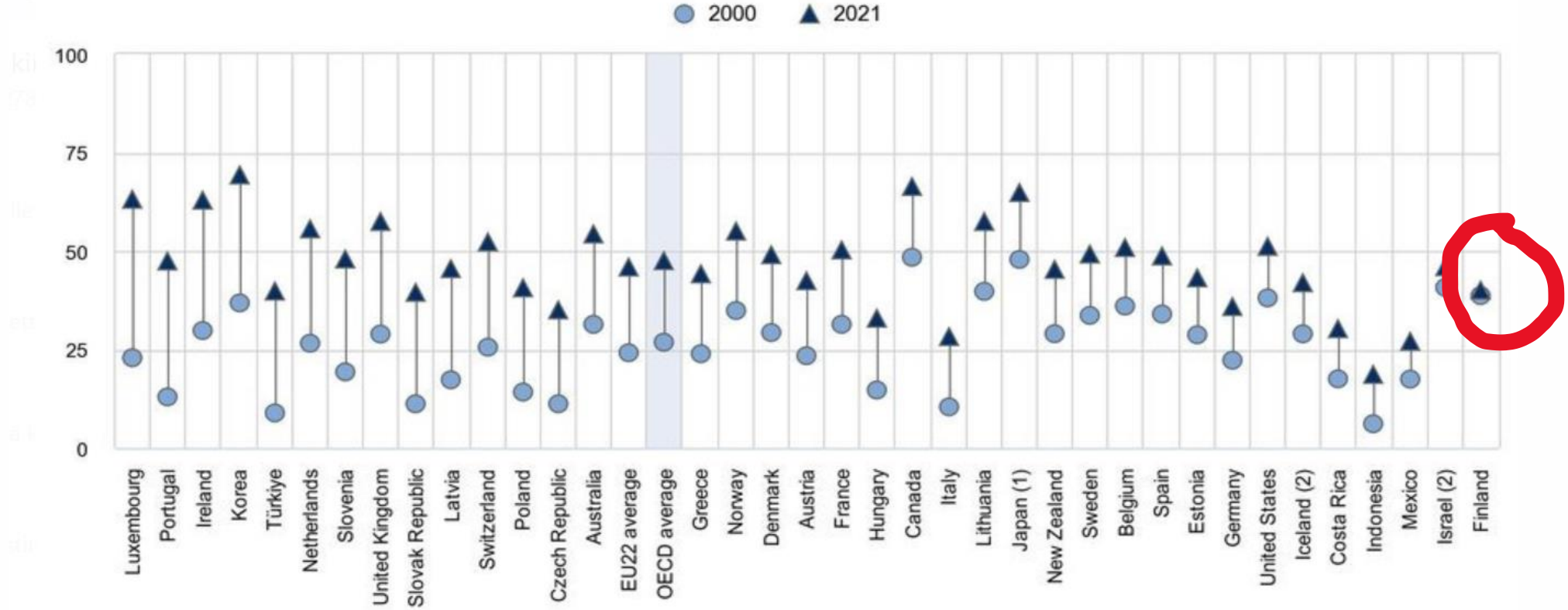

Tämä kuva, tekijä Tuntematon tekijä, käyttöoikeus: [CC BY-SA](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Koulutustasomme jämähti

Figure A1.1. Trends in the share of tertiary-educated 25-34 year-olds (2000 and 2021)
In per cent

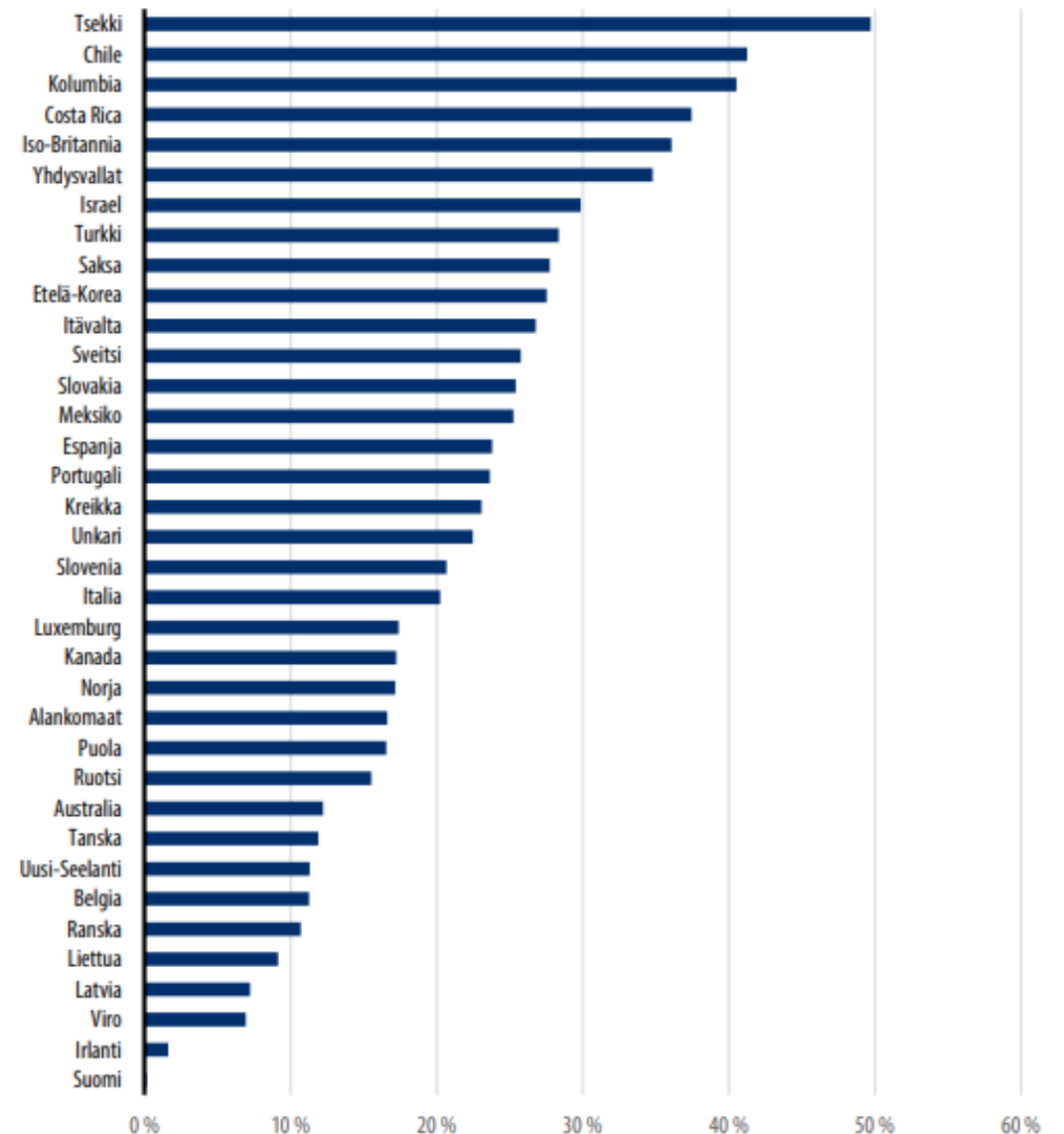
Työllisyys on koulutusinvestoinnin tärkeä mittari - vuonna 2021 valmistuneet

	Työllinen	Työllinen opiskelija	Päätoiminen opiskelija	Työtön	Muut	Muuttanut maasta	Valmistuneet yhteensä
Ammatillinen perustutkinto	59,10 %	8,40 %	8,70 %	14,60 %	9,00 %	0,30 %	38 982
Ammattitutkinto	75,20 %	8,70 %	3,60 %	9,00 %	3,10 %	0,40 %	10 170
Erikoisammattitutkinto	84,00 %	9,60 %	1,50 %	3,70 %	1,10 %	0,10 %	3 048
AMK-tutkinto	86,60 %		2,60 %	5,20 %	3,20 %	2,40 %	23604
YAMK-tutkinto	93,50 %		0,90 %	2,10 %	2,20 %	1,40 %	3 735
Maisterin tutkinto	85,40 %		1,80 %	4,90 %	3,70 %	4,20 %	18 240

Palkkahyöty kertoo "markkinamekanismin" toimivuudesta - koulutus on sekä valtiolle ja yksilölle investointi

Kuvio 188. Toisen asteen koulutuksen palkkahyöty OECD-maissa 2021

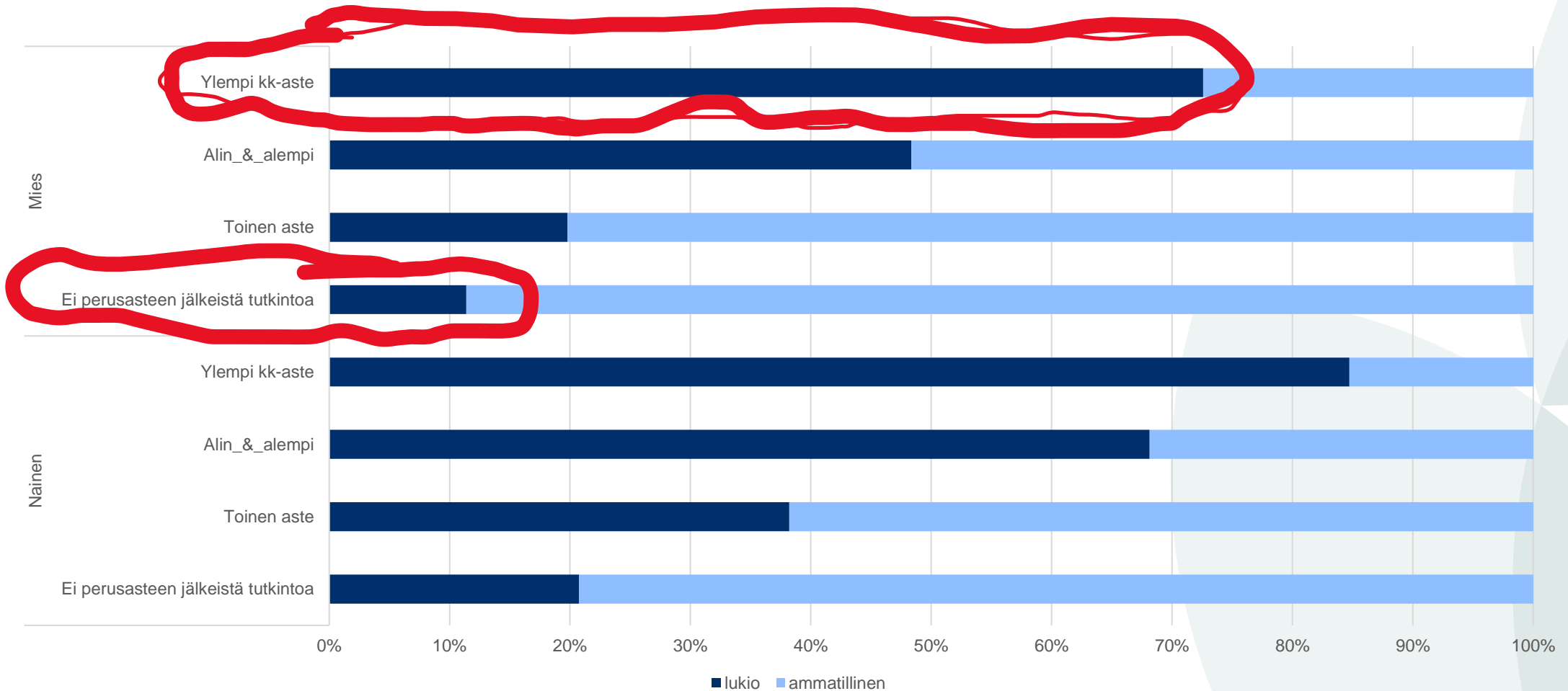

Lähde: OECD, Education at a Glance 2022

Toinen aste on tienhaara

Koulutuspolut eriytyvät toisella asteella – vanhempien koulutustaso

Oppivelvollisuutta suorittavat, tammikuu 2023

TEESI 2.

**MEIDÄN ON SAATAVA PORUKKA
TOISELTA ASTEELTA NYKYISTÄ
LAAJEMMIN JA NOPEAMMIN
KORKEA-ASTEELLE**

Siirtymä toiselta asteelta korkeakoulutukseen

- Vuonna 2022 noin reilu kolmannes 19-24-vuotiasta oli opiskelijana korkeakoulussa tai suorittanut korkea-asteen tutkinnon.
- Jotta saavuttaisimme 50 % tavoitteen korkeakoulutetuista 25-34-vuotiaiden ikäluokassa, olisi lähes 70 % nuorista jatkettava korkeakouluopinnoissa.
 - Nykyisin korkeakoulujen **läpäisy** jää 10 v. tarkastelussa n. 70 prosenttiin.
 - Ammattikorkeakouluopinnot **aloitetaan** varsin **myöhään**; 25-30-vuotiaina valmistuneita on suhteessa vähän.
 - Tällöin 50 % tavoite edellyttää, että 30-34-vuotiaissa valmistuneita pitäisi olla huomattavasti yli 50 %.
- Ammattikorkeakoulujen kannalta keskeistä ovat sujuvat ja nopeat siirtymät ammatillisesta korkeakouluihin.
- Toinen vaihtoehto on muuttaa toisen asteen oppivelvollisuuskoulutuksen painopistettä vahvemmin lukiopainotteiseen suuntaan – ei näytä poliittisesti todennäköiseltä.

TEESI 3.

**KORKEAKOULUOPINTOJA VARTEN
TARVITAAN NIISSÄ TARVITTAVAT
PERUSVALMIUDET**

Ammatillisesta eteenpäin tie koulutuspolulla eteenpäin tökkii

- AMK:n todistusvalintojen ja AMK-valintakokeen yhteydestä:
 - Korrelaatiot valintakoepisteiden ja todistusvalintapisteiden välillä hyvin heikkoja.
 - Arvosanat nyt skaalan yläpäässä ammatillisen tutkintotodistuksissa
- Ammatillisen tutkintotodistukset eivät anna parasta mahdollista kuvaa henkilöiden osaamisesta?

Osaamisessa on nyt säännönmukaisia kapeikkoja

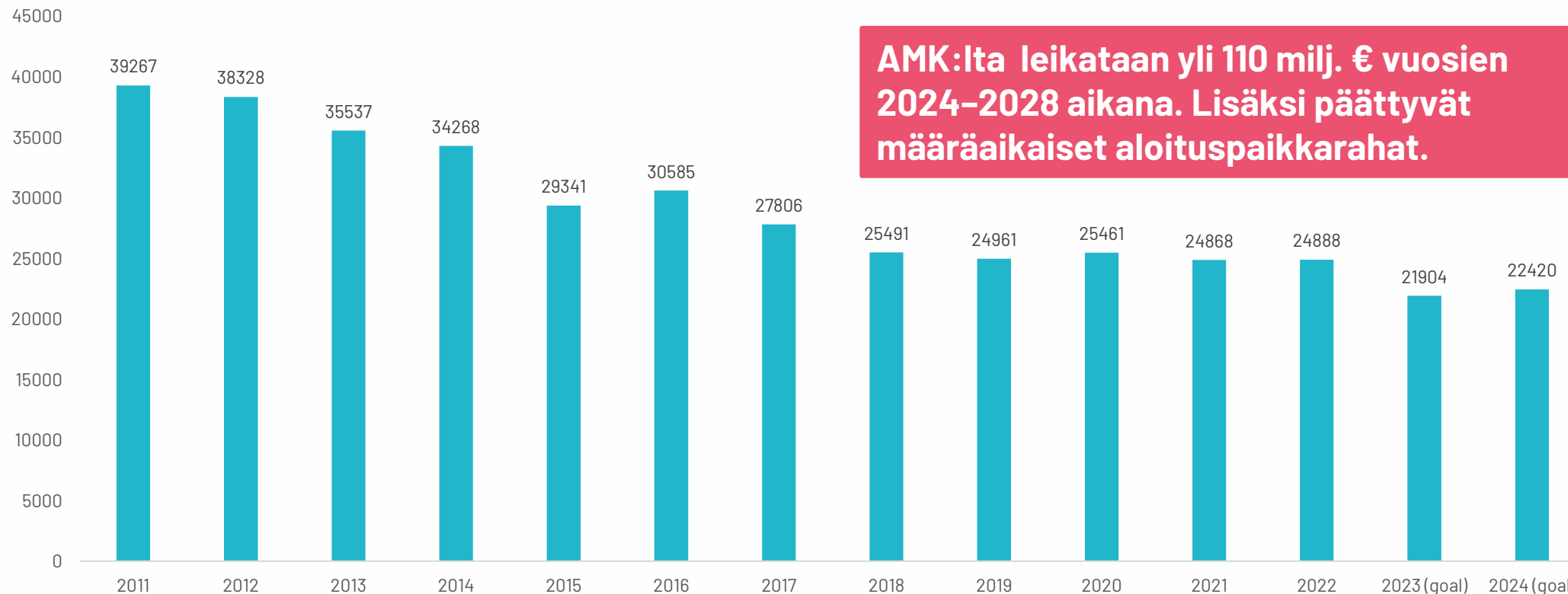
- Raportti osoittaa selkeästi osaamisen kapeikat, joiden vuoksi korkeakoulu-opintojen suorittaminen on haasteellista ammatillisen tutkinnon suorittaneille.
 - Esimerkiksi ammatillisen koulutuksen suorittaneiden opiskelijoiden matemaattiset valmiudet ovat valtaosin riittämättömiä tekniikan alan koulutuksiin.
 - Perustaitojen (luku- ja kirjoitustaito, matemaattiset taidot, opiskelutaidot) ovat välttämättömiä myös työmarkkinoilla pääsyn ja siellä pysymisen kannalta.
- Ammattikorkeakouluopinnot ovat ennen kaikkea korkeakouluopintoja -
 - > Kielelliset, matemaattiset ja analyyttiset taidot ovat koulutuksen suorittamisessa välttämättömiä
 - Vaikka ammatillinen osaaminen tukee osin opinnoissa ja myöhemmin työelämässä menestymistä, ne eivät korvaa korkeakouluopinnoissa tarvittavia perustaitoja.

Opiskelijoiden saama käsitys mahdollisuuksistaan on systemaattisesti ongelmallinen

- Tarvitaan aktiivisia toimia, joilla ammatillisen tutkinnon suorittajia ohjataan ja kannustetaan jatko-opintojen pariin
 - Raportin perusteella jatko-opintoihin ohjaamista ja opiskelijoiden jatko-opiskeluvalmiuksien kehittäminen ei ole systemaattista tai suunniteltua ammatillisissa oppilaitoksissa.
- Jatko-opintovalmiuksien vahvistaminen ei saa riippua ammatillisen koulutuksen järjestäjän koulutustarjonnasta.
- Perustaitojen opetusta on vahvistettava ammatillisten perustutkintojen tutkintojen perusteissa.
- Yhteistyön lisääminen ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen välillä kannatettavaa.
 - Ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista koulutusjärjestelmän näkökulmasta, että ammattikorkeakoulut ottavat laajasti vastuuta ammatillisten tutkintojen suoritusten tuottamisesta omilla väyläopintokokonaisuuksillaan.

Ammattikorkeakoulujen inflaatiokorjattu perusrahoitus per suoritettu tutkinto (korkeakouluindeksi 2011=100)

Lähde: Vipunen, valtion talousarvioesitykset.

Vuoden 2023 jakajina käytetään sopimuksissa määriteltyjä tutkintotavoitteita vuosille 2021–2024.

Ammattikorkeakoulujen tutkinnon hinta rahoitusmallissa on laskenut lähes puolella viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tutkintoja suoritettiin vuonna 2021 36 % enemmän kuin vuonna 2009. Kokonaisrahoituksen reaalin lasku on noin 200 milj. €

42 %

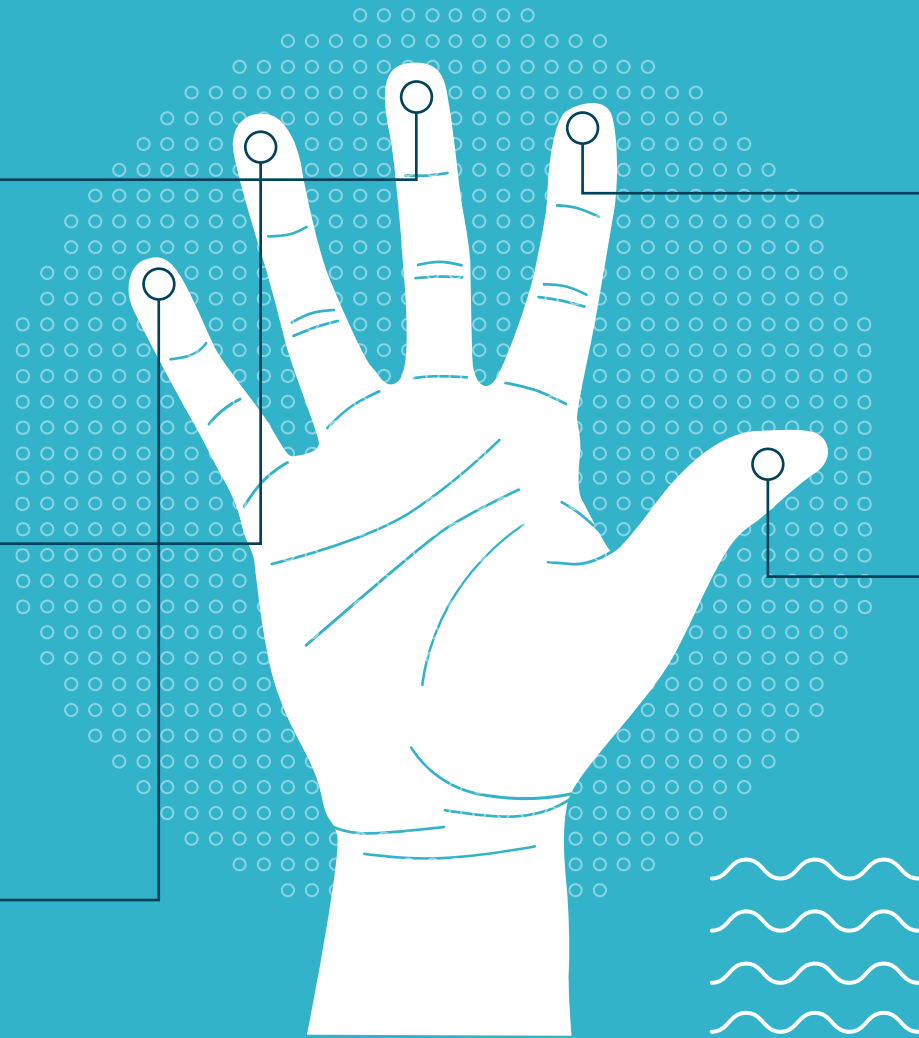
Ammattikorkeakouluopiskelijoista tulee perheistä, joissa kumpikaan vanhemmista ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa.

65 %

AMK-tutkinnon suorittaneista oli sijoittuneena opiskelumaakuntaansa vuosi valmistumisen jälkeen.

66 %

YAMK-tutkinnon suorittaneista oli sijoittuneena opiskelumaakuntaansa vuosi valmistumisen jälkeen.

47 %

AMK-tutkinto-opiskelijoista on suorittanut aiemmin ammatillisen tutkinnon.

43 %

YAMK-tutkinto-opiskelijoista on suorittanut aiemmin ammatillisen tutkinnon.

**Ammattikorkeakoulut
tasa-arvon vahvistajina**

Kiitos!